

4. søndag efter påske (2. tekstrække) 29. april 2018 kl.10.00

Prædiken

I fredags til St. bededag stille jeg spørgsmålet hvad er bøn? Og i dag vil jeg spørge hvad er synd? Jesus beskriver synd som noget der gør os til trælle, til fanger, synd er altså en slavefoged, en fangevogter og et fængsel. Syndens modsætning er er frihed. Men hvad er synd?

Hvad er det man skal gøre for at synde?

Ja, mange af os tror jeg tænker på de ti bud, de ti bud er opstillet som forbud: du må ikke have andre Guder end Gud, og du må ikke misbruge hans navn. Du skal holde hviledagen hellig, ære din far og mor, du må ikke slå ihjel, stjæle eller lyve, du må ikke vidne falsk eller begære det som tilhører andre.

En del af de ti bud er universelle love, dvs. forbud man kan finde i næsten alle kulturer på jorden. Jesus selv tydeliggøre de ti bud, ved at sige at bare det at tænke ondt om en anden er synd, synd er altså ikke kun handlingen at dræbe men også tanken om at ville dræbe. Synd er altså ikke bare handlinger men også tanker og følelser. Den tanke ses i vores retsvæsen, hvor planlagt mord straffes hårdere end selvforsvar. Vi kan også sige hvis vi har såret et andet menneske, at det ikke var med vilje, og det betyder noget om vi handler vidende eller uvidende. Adam og Eva i paradiset have skammede sig over for Gud fordi de vidste de havde spist af det forbudte æble.

Det betyder ikke at du ikke kan synde ubevidst, men du bliver først en synder når du er bevidst. Og nu der måske nogen af jer som tænker, lad mig da endelig blive i uvidenhed. Men selvom det lyder fristende er det faktisk en fordel af kende synden, for uden kendskab kan man hellere ikke bekæmpe synden, gøre sig fra af den.

Men det fører mig tilbage til hvad er synd i dag? For jeg tror at netop i dag er det efterhånden ret uklart hvad som er synd.

Går vi nogle generationer tilbage, tilbage til matador tid, var det en tid præget af forbud og regler. Samfundet var delt op i klasser, Varnæs var de fine og Mads Skjern var en opkomling som bryder med de sociale regler. De var en tid hvor man ofte blev undertrykt, man kunne ikke bare blive det man gerne ville, eller sige hvad man mente og der var forskel på mænd og kvinder. Derfor finder man i litteraturen og film en masse beskriver af mennesker som gør oprør og hvad det koster dem. Den forbudte kærlighed, Romeo og Julie og Sixten sparre og Elvira Madigan. Man finder opgør med autoriteterne som Pelle erobreren, kvindefrigørelse og faderoprør og moderoprør. Oprøret var temaet for mine forældre og bedsteforældre, og hippiebevægelsen og me to, og Wall street occupy. viser at oprøret findes stadig, men uden overraskelse og uden forargelse.

For vor tid er ikke længere en forbudstid, men et handlingssamfund, hvor det handler om at tage initiativer, skabe projekter og være på. Altså ikke misse noget. I vor tid skal vi ikke være noget andre bestemmer, nej vi skal være os selv, realisere os selv og være den bedste udgave af sig selv. Vor tids ti bud møder vi overalt i reklamer, i butikker og når vi køber en kop kaffe eller en flaske vin.

Jeg købte for nylig en rødvin som hed Why not, altså hvorfor ikke! I metroen i København står det. Dont blend in, stand out, altså forsvind ikke i mængden men stå frem! På minibus står der. Just be happy, være bare glad. I en tigerbutik stod der Keep cool and shine on, altså vær cool og udstrålende. Jeg har set skilte hvor der står: The future is yours make it! Altså fremtiden er din skab den, på cola står der Enjoy, altså nyd det. En isreklame lyder, release the beast, altså slip bæstet fri. Alle disse små slogans, vær dig selv, vær din indre Gudinde, skab dig selv, er vor tids Bud, der er bare ikke kun ti men uendelig mange.

Vi tror vi lever i en fri tid, fordi vi er fri fra fortidens regler og autoriteter, man sandheden er at vi nu er slaver og trælle under nye bud. Nemlig de uendelige bud som hedder vær dig selv, realisere dig selv, vær den mest optimale udgave af dig selv. Kort sagt hvor de gamle testamente havde ti bud og Jesus forkortede dem til to bud, altså elsk gud og din næste, så har vores samfundet indsat tusinde bud.

Vi tror vi lever i frihed, men vor tids frihed er et forklædt fængsel. For buddene i dag om at være perfekte er umulige at når, for hvornår er jeg mig selv, hvornår er jeg perfekt – nok.

Hvis jeg et øjeblik skulle gå tilbage til at være en halvgammel sur præst, men god historiske overblik så ville jeg sige at vor tids bud, bryder med det første af de ti bud, nemlig ikke at have andre guder end Gud. I dag er buddet vær Gud! Skab fremtiden, skab dig selv, skab fremtiden. Måske tænker du nu, jamen er det egt. bud, og hvorfor er de dårlige, er de ikke bare opmuntringer og positive skub?

Til det vil jeg sige, nej, for vor tids påbud har samme effekt på os som synd, de gør os til slaver, sætter os i fængsel og gør os egt. ufrie selvom de påstår det modsatte.

Det ses hos næsten alle men særligt hos de unge. Det påbudssamfund vi har rammer de unge særligt hårdt, men det jeg siger nu gælder os alle. De unge får af vide at de kan blive alt hvad de vil, det vil sige at der opstilles meget diffuse og store idealer, som gør at man altid føler sig bagud, jeg kunne træne mere, læse mere og være mere social. Vi har aldrig haft en generation som er mere pligtopfyldende end de unge er lige nu, ungdomskriminaliteten er historisk lav, fordi de unge bruger al deres tid på at leve op til noget. Nogle unge tager to uddannelser samtidig bare for at være mere optimalt egnet til arbejdsmarkedet, de unge vælger de studier som giver de bedste jobmuligheder, de vælger ikke hvad de har lyst til, de vælger ikke filosofi og egyptisk litteratur. Men de er stessede, især pigerne, 40 % af alle unge piger er stessede, stessede over om de nu vælger de rigtige studie inden for de to år efter gymnasiet så de kan gange deres karakter op med 1,08. De er stessede over om de nu har fundet deres kald i livet, som 19 årige. De frygter ikke at være med, ikke være på og mærke sig selv godt nok. Kravet om at realiserer sig selv fuldt ud, er vanvittigt at stille til unge mennesker.

Jeg kunne fortsætte sådan her, længe, men jeg tror I forstår min point her.

Min påstand i dag er at vor tid har opstillet nye bud, falske bud som får os til at føle os som syndere, selvom vi ikke er det.

Er det i dag blevet synd ikke at realiserer sig selv, ikke at nyde nok, ikke at være cool nok, ikke at glad nok.

Kirken er ikke længere dem som definerer synd i samfundet, i stedet er der kommet kræfter til som stiller krav uden hensyn og kærlighed til mennesker. En bunke af syndsamatører som opstiller vilkårlige bud, som ingen kan leve op til.

Kirkens bud har altid været knyttet til Guds kærlighed til mennesker og livet, og derfor står vi over for en stor opgave, som består i at tale op imod alle disse falske bud. Amen